

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра загальної та практичної психології

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	«Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології»
Мова викладання	Курс викладається українською мовою
Викладачі	О.В.Гудима, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та практичної психології
Профайл викладачів	https://kaf-zahalnoips.kpnu.edu.ua/hudyma-oleksandr-vasylovych/
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Статус дисципліни	Обов'язкова компонента
E-mail:	hudyma@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/user/profile.php?id=175
Консультації	Консультації проводяться щовівторка (15 ⁰⁰ -16 ³⁰), місце проведення – аудиторія 21

2. Анотація курсу

Психологічна експертиза – один з найскладніших напрямків діяльності психолога. Труднощі цієї роботи полягають у тому, що основні проблеми та галузі, які потребують психологічних експертиз, суттєво відрізняються. Крім того, психологічна експертиза висуває підвищені

вимоги як до особистісних, моральних якостей психолога, так і до рівня його професійної компетентності. Вивчення дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології» сприятиме формуванню у майбутніх психологів свідомого і відповідального ставлення до своєї професії і особистості.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу: сформувати в студентів теоретичні знання з психологічної експертизи, зокрема щодо, змісту, цілей та завдань психологічної експертизи; принципів проведення експертного дослідження; основних напрямків експертної діяльності практичного психолога; нормативно-правової бази експертних досліджень у психології.

Основні завдання дисципліни:

теоретичні: ознайомити студентів з основними видами психологічних експертиз, навчити складати програму психологічної експертизи;

практичні: оволодіння студентами практичними навичками планування та проведення процедури експертизи, підбору методів та технологій експертного дослідження, формулювання експертного висновку, розробки рекомендацій на основі результатів проведеної експертизи.

4. Формат курсу

Очний (offline)

5. Результати навчання

Навчальна дисципліна забезпечує внесок у формування таких компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Психологія» підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів психологічної науки та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження;
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, **програмними результатами вивчення** дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології» є такі:

- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
- формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження;
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
- презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Психологія, 053 Психологія	Психологія, 053 Психологія
Рік навчання/ рік викладання	четвертий / 2025-2026	четвертий / 2025-2026
Семестр вивчення	сьомий-восьмий	сьомий-восьмий
нормативна/вибіркова	Освітня компонента професійної підготовки	Освітня компонента професійної підготовки
Кількість кредитів ЄКТС	5 кредити ЄКТС	5 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	150	150
Кількість годин навчальних занять	72	28
Лекційні заняття	36	14
Практичні заняття	36	14
Семінарські заняття	0	0
Лабораторні заняття	0	0
Самостійна та індивідуальна робота	78	122
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

7. Пререквізити курсу

Передумовою для вивчення дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології» має бути вивчення таких дисциплін, як «загальної психології», «психології розвитку», «соціальної психології», «експериментальної психології», «психодіагностика», що буде забезпечувати практичне спрямування, засвоєних в рамках цих дисциплін теоретичних та практичних понять.

8. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.

9. Політики курсу

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекційні, практичні заняття курсу.

Студент повинен відпрацювати або перездати певний вид роботи у випадках:

- студент пропустив лекційне заняття (у цьому випадку студент зобов'язаний самостійно оволодіти пропущеним матеріалом та відповідати на питання в межах вивченого теоретичного матеріалу);
- студент пропустив практичне заняття (у цьому випадку студент зобов'язаний самостійно оволодіти пропущеним матеріалом та уміти застосовувати його на практиці; відпрацьоване заняття оцінюється);
- якщо під час практичних занять студент отримав незадовільну оцінку (у цьому випадку студент зобов'язаний сумлінно оволодіти матеріалом та вміннями застосовувати його на практиці; відпрацьоване заняття оцінюється).

Самостійна робота включає теоретичне опрацювання питань та відпрацювання практичних навичок передбачених програмним матеріалом, що стосуються тем навчальної дисципліни, які не ввійшли до лекційного курсу, або були розглянуті коротко, їх поглиблене вивчення за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Обов'язково дотримуватись норм етичної поведінки та академічної доброчесності, передбачених «Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10. Схема курсу

К–ть акад. год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Матеріали	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
-----------------------	--------------------------	---------------------	-----------	---------------------------------------	---------------	-------------	---------------------

4 акад. год.	Тема 1. Психологічна експертиза як вид діяльності психолога	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 2. Методологія та методи проведення психологічної експертизи	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 3. Документація психологічної експертизи	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 4. Моніторинг соціально-психологічних явищ	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 5. Психологічна експертиза конфліктної поведінки	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 6. Методика проведення ергономічної експертизи	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 7. Психологічна експертиза в клініці психічних та соматичних захворювань	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції.	Присутність на лекції та активна	Згідно розкладу

					2. Анотувати прочитану додаткову літературу	участь у дискусії.	
4 акад. год.	Тема 8. Методика проведення судово-психологічної експертизи	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 9. Експертиза управління персоналу	Лекція/ Дискусія	Текст лекції	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Анотувати прочитану додаткову літературу	Присутність на лекції та активна участь у дискусії.	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 1. Психологічна експертиза як вид діяльності психолога 1. Основні поняття та зміст експертної діяльності психолога 2. Психологічна експертиза в системі сучасної психологічної практики 3. Особливості експертної діяльності психолога 4. Загальні вимоги, що пред'являються до експерта	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 2. Методологія та методи проведення психологічної експертизи 1. Методологія психологічної експертизи 2. Методи психологічної експертизи 3. Загальні вимоги до проведення психологічної експертизи	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 3. Документація психологічної експертизи 1. Права та обов'язки експерта психолога	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу

	2. Робоча документація за результатами психологічної експертизи. 3. Експертний висновок: форма, структура, висновок.				до плану практичного заняття		
4 акад. год.	Тема 4. Моніторинг соціально-психологічних явищ 1. Загальна характеристика соціально-психологічного моніторингу 2. Методи соціально-психологічного моніторингу 3. Соціально-психологічний моніторинг міжособистісних стосунків та спілкування 4. Моніторинг масових соціально-психологічних явищ	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 5. Психологічна експертиза конфліктної поведінки 1. Загальна характеристика конфліктної поведінки 2. Проблеми підбору та обґрунтування методів дослідження конфлікту 3. Технологія прогнозування конфліктів	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 6. Методика проведення ергономічної експертизи 1. Завдання та етапи проведення ергономічної експертизи 2.Методи та прийоми ергономічних експертних досліджень 3. Напрямки ергономічних експертних досліджень 4. Типова програма ергономічної експертизи 5. Структура загальних ергономічних вимог та рекомендацій	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу

4 акад. год.	Тема 7. Психологічна експертиза в клініці психічних та соматичних захворювань 1. Трудова клініко-психологічна експертиза 2. Військова клініко-психологічна експертиза 3. Педагогічна клініко-психологічна експертиза	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 8. Методика проведення судово-психологічної експертизи 1. Судово-психологічна експертиза як вид діяльності психолога 2. Методика проведення комплексної судово-психологічної експертизи 3. Документування та формування висновку судово-психологічної експертизи	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу
4 акад. год.	Тема 9. Експертиза управління персоналу 1. Мета та завдання експертної оцінки розвитку організації 2. Психологічна експертиза потреби в управлінських кадрах та профдобрі 3. Експертна оцінка персоналу	Практичне заняття	Завдання до практичного заняття	Основна Допоміжна	1.Опрацювати текст лекції. 2. Підготувати усну доповідь відповідно до плану практичного заняття	Виконання завдань – 12 балів	Згідно розкладу

11. Система оцінювання та вимоги

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології» оцінюються згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями).

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового контролю.

Модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження та есе, практичні індивідуальні та групові завдання, які виконує студент за визначеною тематикою перевіряються викладачем. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів. Відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти відповідь у підручнику.
	3	Студент намагається аналізувати на основі володіння елементарними знаннями і навичками; робить спроби виконання завдань і дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями; орієнтується у поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні у нього труднощі.
	5	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (проте з окремими помилками); вміє працювати з літературою, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.

	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує навчальний матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення, висновки.
	9	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати навчальний матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.

	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою, самоосвітою; логічно та творчо викладає матеріал в усній і письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
--	----	---

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинний ліквідувати.

Рейтингова оцінка за поточною успішністю (20 балів)

Поточний контроль на практичних заняттях – 12 балів. Оцінювання на практичних заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями). Оцінювання на навчальних заняттях переводяться у 12-бальну систему у наступному порядку:

$$r = (0,05 \times \bar{r} + 0,4) \times r_{\max},$$

де $\bar{r}$ – середня оцінка навчальної діяльності на навчальних заняттях;

$r_{\max}$ – встановлений максимально можливий бал на оцінювання результатів навчальної діяльності на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (12 балів)

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів з курсу «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології».

МКР складається з 30 тестових рівноцінних питань, нараховується 1 бали за кожне правильно виконане завдання.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР

не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Критерії оцінювання самостійної роботи (10 балів)

Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу. За самостійну роботу студент може отримати до 10 балів. При отриманні менше 6 балів самостійна робота вважається не виконаною і студент отримує можливість її перескладати.

10 балів – здобувач вищої освіти активно опрацьовує основну та додаткову рекомендовану літературу; у повному обсязі засвоює теоретичний матеріал, винесений на самостійне опрацювання; правильно виконує конкретні практичні завдання; виявляє творчий підхід під час розв'язання ситуацій фахового спрямування;

8-9 балів – здобувач вищої освіти опрацьовує переважно основну літературу з теми; достатньо засвоює теоретичний матеріал, винесений на самостійне опрацювання; практичні завдання виконує при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами; намагається знайти вирішення ситуацій фахового спрямування; згідно поставлених вимог оформляє результати самостійної роботи.

6-7 балів – здобувач вищої освіти опрацьовує частково рекомендовану літературу, невпевнено орієнтується в першоджерелах; недостатньо засвоює теоретичний матеріал, винесений на самостійне опрацювання; не вміє поєднувати теорію з практикою; з помилками виконує конкретні практичні завдання; не здатний самостійно розв'язувати ситуації фахового спрямування; результати виконаної роботи оформляє без дотримання поставлених вимог.

0–5 балів – здобувач вищої освіти опрацьовує лише деякі одиничні першоджерела (4-5 балів); не засвоює теоретичний матеріал, винесений на самостійне опрацювання (2-3 бали); не формує практичні компетенції і на низькому рівні виконує практичні завдання (1 бал); у цілому неправильно виконує та оформляє самостійну роботу; не представляє результати самостійної роботи взагалі (0 балів).

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни (60 балів)

Максимальна кількість балів поточного модульного контролю, яка може зараховуватись автоматично при виставлені підсумкової семестрової рейтингової оцінки – 60 балів, зокрема:

- 20 балів – рейтингова оцінка за поточною успішністю;
- 10 балів – самостійна робота;
- 30 балів – модульна контрольна робота.

Написання модульних контрольних робіт та виконання завдань самостійної роботи обов'язкові. До їх виконання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Невиконання МКР, самостійної роботи оцінюється в 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР, завдань самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, а також ті, хто не з'явилися для їх виконання або не виконали їх завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою та не допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, допускаються до екзамену.

Критерії оцінювання семестрового екзамену (40 балів)

Екзамен – це форма підсумкового контролю. За умови використання тестів нараховується 1 бал за кожне правильно виконане завдання. Максимальна оцінка – 40 балів.

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до іспиту. Вони допускаються до іспиту після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що студент підготувався до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Студентам, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Підсумкова семестрова рейтингова оцінка (100 балів)

Сума балів поточного модульного контролю й екзаменаційного семестрового контролю може коливатись у межах 60–100 балів і враховуватися при виставленні позитивної підсумкової семестрової рейтингової оцінки. Вона включає:

- рейтингову оцінку з навчальної дисципліни (60 балів);
- оцінку за результатами екзамену (40 балів).

Поточний і модульний контроль (60 балів)	Екзамен	Сума
Змістовий модуль № 1 (60 балів)		

40

100

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
20 балів	10 балів	30 балів		

Сума поточного модульного та екзаменаційного контролю у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка переходиться за національною шкалою і шкалою ECTS.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	10	відмінно
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	25	добре
75-81	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	30	
67-74	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	25	задовільно
60-66	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	10	
35-59	FX	Незадовільно		незадовільно

		(з можливістю повторного складання)		
0-34	F	Незадовільно (з можливістю повторного прослуховування курсу)		незадовільно

12. Процедура врахування результатів неформальної та/або інформальної освіти

Визнання результатів неформального та/або інформального навчання особи закладом освіти (науковою установою) здійснюється згідно таких нормативно-правових документів:

- наказу МОН від 08.02.2022 року №130 «Порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»;
- наказу ректора К-ПНУ від 06.02.2023 року №15-ОД «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»;

Процедура визнання результатів неформального та/або інформального навчання передбачає такий алгоритм дій:

- подання здобувачем вищої освіти на ім'я декана факультету заяви щодо визнання;
- ідентифікацію задекларованих у письмовій формі здобувачем вищої освіти результатів неформального та/або інформального навчання, які підлягають оцінюванню закладом освіти;
- оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача вищої освіти;
- прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачеві вищої освіти відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми або відмову у визнанні.

Загальний обсяг освітніх компонентів освітньої програми, що зараховуються здобувачеві освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25% відповідної освітньої програми.

Здобувач вищої освіти не може бути звільненим від атестації за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання.

13. Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України / Наказ МОНУ № 330 від 20.05.2001 р.
2. Буняк Н. А. Медико-психологічна експертиза та медико-педагогічна експертиза [Електронний ресурс] // Психологічна експертиза : навч. посіб. Тернопіль, 2017. С. 76–92. Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/25569>
3. Гудима О.В. Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології (курс лекцій): навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2019. 88 с.
4. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2005. 456 с.
5. Подшивайлов М.М. Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології. Київ: КСУ, 2006. 24 с.
6. Пасніченко В.В. Судово-психологічна експертиза: Навчальний посібник. Чернівці: Книги – XXI, 2011. 136 с.
7. Ребуха Л.З. Психологічна експертиза: технологія та процедура проведення. Тернопіль: ТНЕУ, 2009. 234 с.
8. Черезова І.О. Психологічна експертиза: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Бердянськ: БДПУ, 2018. 262 с. Режим доступу: <http://bdpu.org:8080/handle/123456789/265>

Допоміжна

1. Дегтяр Г. В. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в інклюзивній освіті [Електронний ресурс]. *Таврійський вісник освіти*. 2015. № 1. С. 250–255. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2015_1_44
2. Лапченко І. О. Психологічна експертиза в освіті [Електронний ресурс]. *Значимість психології в сучасному суспільстві: сутність і проблеми розвитку* : матеріали третьої міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 9–10 груд. 2016 р. Одеса, 2016. С. 84–87. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/psy/14dec2016/14dec2016.pdf#page=84>
3. Перепічка О. І. Комплексна експертиза та комплекс експертиз: порівняльний аналіз освіти [Електронний ресурс]. *Криміналістика і судова експертиза : міжвід. наук.-метод. зб. М-во юстиції України, Київ. н.-д. ін-т судових експертиз. Київ, 2013. Вип. 58(2). С. 123–126. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2013_58\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2013_58(2)_25)*
4. Яблонський А. І. Гуманітарно-психологічна експертиза в контексті професійної діяльності психолога [Електронний ресурс]. *Теорія і практика сучасної психології* : зб. наук. пр. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2019. № 5, т. 1. С. 81–86. Режим доступу: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/5_2019/part_1/5-1_2019.pdf#page=81
5. Яблонський А. І. Функціональні компоненти експертної діяльності психолога: теоретичний аналіз [Електронний ресурс]. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. Херсон, 2015. Вип. 4. С. 105–109. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2015_4_23
6. Бондарь В. П., Ганжук І. І., Жадова Ю. В. Психодіагностична робота з хворими в умовах медикосоціальних експертних комісій [Електронний ресурс]. *Український вісник медико-соціальної експертизи*. 2011. № 4. С. 55–59. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujmse_2011_4_10
7. Кравченко Л. О. Психодіагностична робота з хворими в умовах медикосоціальної експертної комісії [Електронний ресурс]. *Таврійський вісник освіти*. 2015. № 1. С. 255–262. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2015_1_45

8. Лепський В. В. Медико-соціальна експертиза в системі Мінсоцполітики України [Електронний ресурс]. *Український вісник медико-соціальної експертизи*. 2012. № 4. С. 81–82. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujmse_2012_4_14
9. Маруніч В. В., Іпатов А. В., Коробкін Ю. І., Ханюкова І. Я. Організація роботи та завдання служби медико-соціальної експертизи в Україні [Електронний ресурс]. *Український вісник медико-соціальної експертизи*. 2011. № 4. С. 38–54. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujmse_2011_4_9
10. Науменко Л. Ю. Посттравматичний стресовий розлад – нова проблема медико-соціальної служби [Електронний ресурс]. *Український вісник медико-соціальної експертизи*. 2015. № 4. С. 4–7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujmse_2015_4_4
11. Сегеда О. О. Психосоматичні захворювання як предмет психологічної експертизи [Електронний ресурс]. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія*. Харків, 2012. Вип. 43(1). С. 156–163. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2012_43\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2012_43(1)_23)
12. Яворенко О. Б., Беляєва Н. М., Семененко С. І. Методичні підходи до клініко-психологічної діагностики інвалідів з серцево-судинними захворюваннями в практиці МСЕК [Електронний ресурс] : метод. рек. Вінниця, 2009. 36 с. Режим доступу: <https://dspace.vnmu.edu.ua/123456789/3055>
13. Булатов А. С. Межі та можливості судово-психологічної експертизи у розслідуванні шахрайств. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 4. С. 284–287.
14. Гончаренко В. Г. Судово-психологічна експертиза в системі захисту. *Адвокат*. 2009. № 4. С. 4–13.
15. Завязкіна Н. В. Вплив формування поняття "обмежена осудність" на розвиток судово-психологічної експертизи [Електронний ресурс]. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Психологічні науки. Чернігів, 2015. Вип. 128. С. 112–115. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPH_2015_128_27
16. Землянська О. В. Судово-психологічна експертиза як комплексний метод дослідження особистості [Електронний ресурс]. *Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 19 листоп. 2010 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2010. С. 56–59. Режим доступу: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/2098/1/Algorutm%20MKP_Z.pdf#page=56
17. Керевич О. В. Особливості призначення судових експертиз для встановлення індивідуально-психологічних особливостей підозрюваного (обвинуваченого) [Електронний ресурс]. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 2. С. 31–36. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkc_2015_2_5
18. Кобера А. В. Теоретичні аспекти судово-психологічної експертизи емоційних станів [Електронний ресурс]. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Серія: Психологія і педагогіка. Острог, 2010. Вип. 16. С. 113–119. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2010_16_14
19. Костицький М. В. Особливості проведення судово-психологічної експертизи в адміністративному процесі [Електронний ресурс]. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. Івано-Франківськ, 2013. № 8. С. 10–16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivif_2013_8_3

20. Крюкова М. А., Єлховський І. В. Судово-психологічна експертиза (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології) [Електронний ресурс]. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.

21. Магдисюк Л. І., Павлова Б. В. Методи роботи практичного психолога у суді [Електронний ресурс]. *Science, research, development : monografia pokonferencyjna : Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii* (30.01.2018). Warszawa, 2018. С. 87–90. Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13869>

22. Магдисюк Л. І., Павлова Б. В. Судово-психологічна експертиза в системі судової психології [Електронний ресурс]. *Nowy sposób rozwoju : monografia pokonferencyjna : Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej (on-line) zorganizowanej 14 dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii* (30.11.2017). Warszawa, 2017. С. 104–106. Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13883>